

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

28.06.2022

Vår ref:

2020/8621

Deres dato:

Deres ref:

22/02965

Avinor AS
Postboks 150
2061 GARDERMOEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anne Birte Tennøy, 77642205

Tillatelse til graving i forurenset grunn ved Tromsø lufthavn – forarbeider ny sentral avisningsplattform

Vi viser til tiltaksplan for graving i forurenset grunn i forbindelse med forberedende arbeider til etablering av ny sentral avisningsplattform ved Tromsø lufthavn av 20. mai 2022¹.

Vedtak

Statsforvalteren i Troms og Finnmark gir Avinor AS, Tromsø lufthavn tillatelse til å gjennomføre gravearbeider og gjenbruk av gravemasser i forbindelse med forberedende arbeider til etablering av ny sentral avisningsplattform. Tillatelsen er gitt med krav og vilkår 1-8. Tillatelsen er gyldig fra dags dato til 1. januar 2026. Hjemmel for vedtaket er forurensningsloven § 11, jf. § 16 og § 32.

Tillatelsesnummer 2022.0515.T. Tillatelsens vilkår følger som vedlegg.

Bakgrunn for saken

Avinor ved Tromsø lufthavn skal etablere ny sentral avisningsplattform. Etableringen krever flytting av bygninger og infrastruktur, samt opparbeidelse av nye arealer hvor bygninger skal flyttes til. Utbyggingen vil skje i ulike faser i 2022-2025. Denne fasen er fase 1. Ny avisningsplattform skal stå ferdig 2025.

Tiltaksområdet er estimert til ca. 75 000 m². Det er planlagt graving ned til 2 meters dybde og det er forventet 42 000 m³ overskuddsmasser som ønskes omdisponert og gjenbrukt i tiltaksområdet og på flyplassområdet.

Forurensning i grunnen

Undersøkelser viser at det er påvist forurensning i grunnen. Forurensning over klasse II består av polyaromatiske hydrokarboner (PAH) og sink. PAH og sink er påvist i moderat miljøtilstand (tilstandsklasse III) i henhold til Miljødirektoratets veileder. I tillegg påvises perfluorerte forbindelser (PFAS) i tilnærmet hele tiltaksområdet.

Om PFAS forurensning

¹ Miljøteknisk rapport og tiltaksplan, Avisningsplattform-forberedende arbeider, Tromsø lufthavn, Langnes - Norconsult 20.5.22

Ifølge Norconsults rapport er det påvist PFAS-forbindelser i over 40 prøvepunkter innenfor hele tiltaksområdet. Det er vanskelig å kunne skille eventuelle rene gravemasser fra PFAS-masser, alle gravemasser behandles derfor som PFAS-forurensede. Konsentrasjonene for nesten alle massene ligger mellom 2-20 µg/kg, og er innenfor Avinors egne akseptgrenser for gjenbruk. Det er beregnet at 100-300 m³ masser har PFAS-konsentrasjoner på 20-100 µg/kg. Det er ikke påvist jordmasser i konsentrasjoner over 100 µg/kg for fase 1.

Omdisponering og gjenbruk av masser

Anleggsarbeidet medfører et masseoverskudd på om lag 42 000 m³ som oppgis å være egnet til gjenbruk på tiltaksområdet og lufthavnsområdet. Om lag 6 400 m³ av disse massene søkes tillatt mellomlagret ved nedlagt brannøvingsfelt 1 (BØF 1).

Statsforvalterens vurdering

For PFOS er dagens normverdi i jord 100 µg/kg, jf. forurensingsforskriften kapittel 2, vedlegg 1. Etter at normverdien for PFOS på 100 µg/kg ble fastsatt i forskrift, har det kommet ny kunnskap om helse- og miljøeffekter av PFOS. Miljødirektoratet jobber nå med et forslag som tar utgangspunkt i 2 µg/kg PFOS som normverdi i jord. For andre PFAS-er finnes det foreløpig ikke normverdier for jord.

Statsforvalteren vurderer med bakgrunn i usikkerheten rundt grenseverdier og den miljømessige effekten av PFAS-forbindelser, å sette akseptverdien for hva som kan omdisponeres på tiltaksområdet til 20 µg/kg sum PFAS i henhold til fastsatte vilkår jf. 5.1. Masser med PFAS mellom 20-100 µg/kg kan anvendes dersom risikovurdering med hensyn til spredning og omdisponering av massene ikke viser økt risiko for spredning. Gjenbruk av masser forutsetter at ikke rene områder blir tilført forurensning. Det er ikke påvist PFAS over 100 µg/kg for masser i dette tiltaket. Ved eventuell påvisning av masser i konsentrasjoner over denne konsentrasjonen må disse leveres på godkjent deponi. Påvist forurensning av sink og PAH i klasse III kan omdisponeres innenfor tiltaksområdet i henhold til tiltaksplanen.

For å unngå økte utslipp under tiltaket er viktig å ha kontroll på PFAS-innhold i eventuelt lensevann og avrenning fra mellomlagring av masser. Det stilles krav til dette i vilkår 6.

Tiltakshaver beskriver at massene er egnet for gjenbruk på tiltaksområdet og lufthavnsområdet. Massene skal benyttes til utbedring av grøntområder og til støyvoll. Med bakgrunn i dette vurderer Statsforvalteren at omdisponering av masser innenfor tiltaksområdet og innenfor lufthavnen kan tillates jf. vilkår 5.5. Mellomlagring av masser ved BØF1 kan tillates midlertidig for inntil 3 år og i henhold til bestemmelser i vilkår 5.4.

Et utkast av tillatelsen ble sendt til Avinor den 20. juni med en ukes frist til eventuelle kommentarer. Avinor kom med kommentarer i epost av 23. juni.

Avinor ønsker at kortvarig mellomlagring før omdisponering av masser med PFAS <20µg/kg kan gjennomføres på arealer ved graveområdet uten fast dekke, og som har tilsvarende forurensning som massene som graves opp. Dette for å sikre en effektiv anleggsgjennomføring med minst mulig mellomtransport. Massene kan da legges der de graves opp, for så å bli lastet på bil når det foreligger et tilstrekkelig volum for effektiv utkjøring til omdisponeringsområdene. Avinors vurdering er at denne håndteringsløsningen ikke utgjør en fare for spredning av forurensning. Statsforvalteren vurderer at spredningsrisikoen ved å mellomlagre disse massene over korte tidsperioder, og ved å unngå nedbørsrike perioder, vil være akseptabelt og stiller ikke krav til fast dekke for denne type mellomlagring i tiltaksområdet (vilkår 5.3).

Avinor ber om at det ikke stilles krav om at massene må legges på tett dekke ved mellomlagring ved BØF 1 fordi de vurderer at massene har et svært lavt utlekkingspotensial, og ikke utgjør en forurensningsfare. Dersom massene må legges på tett dekke må det benyttes en kraftig HDPE-membran som har høy kostnad og som ved mye kjøring på lett vil bli skadet. Kost/nytte, og at en brukt HDPE-membran utgjør mye avfall etter bruk, bør vurderes når det pålegges at massene må legges på tett dekke. Statsforvalteren vurderer at det viktigste tiltaket er å dekke til massene under mellomlagring for å unngå/reducere avrenning fra massene og stiller ikke krav om fast dekke ved mellomlagring (vilkår 5.4).

Tiltaksområdet ligger ved vannforekomsten Sandnessundet (vann-nett id 0402021000-2-C). Vannforekomsten er i dag vurdert til å ha dårlig kjemisk tilstand og god økologisk tilstand. Med bakgrunn i tiltakets omfang og forurensingsgrad, resipientens størrelse og forutsatt at tiltaket gjennomføres etter fastsatte vilkår, vurderer Statsforvalteren at tiltaket ikke medfører en vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i Sandnessundet.

I nærområdet og spesielt fjæresonen rundt flyplassen er det registrert flere viktige naturtyper som bløtbunnsområder i strandsonen som også er viktige beiteområder for fugl (naturbase.no). Det er påvist PFAS i biota i nærområdet til flyplassen sannsynligvis som følge av utslipp av PFAS over tid, der brannøvingsplassene ved lufthavnen er antatt hovedkilde. Tromsø lufthavn er en av flyplassene i Norge hvor det vurderes oppryddig av PFAS i de mest forurensede områdene ved tidligere brannøvingsplasser. Omsøkte tiltak berører ikke disse arealene på flyplassen og vi vurderer at gravetiltaket ikke vil ha nevneverdig negativ innvirkning på naturen i nærområdet.

Saksgang

Statsforvalteren behandler søknader i samsvar med forurensingsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensingsloven. På grunn av at tillatelsen vil være av mindre miljømessig betydning, jf. forurensingsforskriften § 36-9, er ikke søknaden lagt ut til offentlig innsyn og eller sendt til Tromsø kommune for kommentarer.

Varsel om gebyr

Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelse er omfattet av en gebyrordning. Vi varsler at Avinor skal betale et gebyr på kr. 35 000,- for vår behandling av søknaden, jf. forurensingsforskriften § 39-4, sats 6. Vi ber om eventuelle kommentarer til varselet innen tre uker.

Klagerett

Avinor og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. En klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endinger som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken komme fram. Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Med hilsen

Per Kristian Krogstad (e.f.)
leder forurensningsseksjonen

Anne Birte Tennøy
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vilkår for tillatelse til graving i forurenset grunn ved Tromsø lufthavn

(28.06.2022)

1. Tillatelsens ramme

- 1.1 Tillatelsen omfatter graving i forurenset grunn og videre håndtering av jordmasser på tiltaksområdet og lufthavnsområdet, samt mellomlagring av inntil 6000 m³ masser. Tillatelsen vil være gjeldende fra dags dato og frem til 1. januar 2026.
- 1.2 Tillatelsen omfatter tiltak på Tromsø lufthavn slik det er angitt i tiltaksplan av 20. mai 2022, dersom ikke annet kommer frem av tillatelsen og dens vilkår, eller av andre vedtak eller det på annen måte er skriftlig avklart med Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

2. Generelle vilkår

- 2.1 Som tiltakshaver er Avinor AS ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.
- 2.2 Statsforvalteren skal varsles ved oppstart av gravearbeidene.
- 2.3 Avinor AS må på forhånd avklare med Statsforvalteren i Troms og Finnmark dersom de ønsker å gjøre endringer i planlagte tiltak, driftsforhold, utslipp m.m. som kan ha miljømessig betydning, og som ikke er i samsvar med opplysninger som er gitt i tiltaksplanen eller under saksbehandlingen.
- 2.4 Statsforvalteren i Troms og Finnmark kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår eller, om nødvendig, kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede (bl.a. dersom det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelsen ble gitt). Statsforvalteren i Troms og Finnmark har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidet.
- 2.5 Tiltaksområder hvor uvedkommende kan eksponeres for forurensning, skal holdes avsperrret og ikke være tilgjengelig for allmennheten.
- 2.6 Statsforvalteren i Troms og Finnmark skal til enhver tid ha tilgang til området for tilsyn.
- 2.7 Forurensningsmyndighetens tillatelse skal ikke være til hinder for at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning.

3. Internkontroll

- 3.1 Avinor AS plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften). Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Avinor AS plikter å holde internkontrollen oppdatert, og til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning, og kunne redegjøre for risikoforhold.

4. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

- 4.1 Avinor AS skal, på bakgrunn av en miljørisikovurdering og de iverksatte tiltakene, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltaket til enhver tid representerer. Beredskapsplan skal utarbeides før tiltakene starter.
- 4.2 Avinor AS skal uten ugrunnet opphold varsle Statsforvalteren i Troms og Finnmark om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.
- 4.3 Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltakene skal varsles iht. forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning. Avinor AS skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i Troms og Finnmark i slike tilfeller.

5. Gjennomføring av gravearbeider og håndtering av jordmasser

- 5.1 Akseptkriterier for jord som vil gjelde for gravearbeidet og videre håndtering av jordmasser er gitt i tabell 1. Akseptkriterier er øvre grense for hva som kan omdisponeres i forbindelse med gravetiltaket.

Tabell 1: Akseptkriterier for jord

	Akseptkriterier
Sum PFAS	20 µg/kg*
	*100 µg/kg ved gjennomført risikovurdering og evt. tiltak mot infiltrasjon av massene
Annen forurensning	Opp til og med tilstandsklasse III (iht. TA-2553/2009)

Sum PFAS er angitt i vedlegg 1. Risikovurdering og vurdering av eventuelle tiltak skal utarbeides og inngå i internkontrollen.

- 5.2 Kvalifisert miljørådgiver skal være til stede på tiltaksområdet tilstrekkelig ofte, og ved alle relevante tidspunkter og anledninger. Dette skal beskrives i internkontrollen.
- 5.3 Oppgraving og mellomagring av masser skal gjennomføres som beskrevet i tiltaksplanen og må foregå slik at det fører til minst mulig spredning av forurensning. Ved mellomagring av PFAS/PFOS-holdig jord, eller jord med annen forurensning som kan lekke ut, skal dette omdisponeres snarest mulig.

Mellomlagring av masser kan kun skje innenfor tiltaksområdet (jf. figur 2 i tiltaksplanen), dersom det ikke er gitt spesifikk tillatelse til dette.

Forurensede masser skal ikke blandes med rene masser. Skrot og gjenstander i gravemassene skal sorteres ut og leveres til godkjent avfallsmottak. Stein med synlig forurensning skal rengjøres så godt det lar seg gjøre og kan deretter gjenvinnes på tiltaksområdet. Intern transport av masser må sikres med hensyn til mulig spredning av forurensning.

- 5.4 Det tillates mellomlagring av masser utenfor tiltaksområdet av inntil 6000 m³ lett forurensede masser ved BØF 1 som angitt i tiltaksplanen figur 15. Mellomlagrede masser må dekkes til med tett presenning e.l. Lagringen skal journalføres med mengde og opprinnelse. Massene kan mellomlagres i inntil 3 år fra tillatelsen er gitt. Plan for bruk av massene skal komme frem av internkontrollen.
- 5.5 Ved omdisponering av jordmasser, skal gjenbruk av overskuddsmasser med lav forurensningsgrad prioriteres fremfor masser med høyere forurensningsgrad. En forutsetning for disponering av masser er at disse skal være nyttig bruk og erstatte masser som ellers ville blitt brukt. Omdisponering/gjenbruk er angitt i tiltaksplanen figur 15. Omdisponering/gjenbruk av masser skal journalføres med mengde og opprinnelse.
- 5.6 For dokumentasjon av forurensningsnivå i oppgravde masser skal det gjennomføres gode forundersøkelser som danner gode grunnlagsdata for massedisponering. Behov for blandprøver skal vurderes fortløpende av miljørådgiver. I tilfeller hvor et parti med masser inneholder flere forurensningskomponenter, og massene kommer fra samme areal og inneholder de samme forurensningskomponentene i omtrentlige samme konsentrasjoner, skal følgende være gjeldende for fastsettelse av samlet tilstandsklasse:
- Gjennomsnittet av analyseverdiene må ikke overskride akseptkriteriene/krav til masser i punkt 5.1
 - Ingen enkelt analyseverdi må overskride akseptkriteriene/krav til masser i punkt 5.1 med mer enn 50 prosent.

6. Tiltak for å redusere spredning til vann ved graving

- 6.1 For å hindre forurensning i omgivelsene, skal Avinor AS foreta alle nødvendige forholdsregler for å unngå spredning av relevante helse- og miljøfarlige stoffer til miljøet.
- 6.2 Eventuelt lensevann i gravegrop samt eventuell avrenning fra mellomlager skal prøvetas før man beslutter hvordan det skal håndteres.
- 6.3 Plan for håndtering av forurenset vann skal inngå i virksomhetens internkontroll og sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark for gjennomgang før oppstart.

7 Kontroll- og overvåking

- 7.1 Avinor AS skal gjennomføre kontroll og overvåking av gravetiltaket. Kontroll- og måleprogrammet skal bygge på de krav som følger av denne tillatelsen og slik det er beskrevet i tiltaksplanen.

8 Sluttrapport og registrering i Grunnforurensing

- 8.1 Virksomheten skal utarbeide sluttrapport fra gravearbeidet. Rapporten skal beskrive arbeid og tiltak som er gjennomført, samt eventuelle avvik. Resultatene fra eventuelle supplerende prøver skal vedlegges. Disponeringen av forurenset masse skal beskrives og eventuell levering til godkjent mottak skal dokumenteres. Kart med oversikt over områder med gjenværende forurensede masser skal vedlegges rapporten. Rapporten må sendes inne senest 12 uker etter arbeidene er ferdige.

8.2 Lokalteten skal registreres og oppdateres i Miljødirektoratets fagsystem Grunnforurensing <http://grunnforurensing.miljodirektoratet.no/>. Relevante prøvepunkter og analyseresultater skal importeres i databasen ved bruk av systemets import-mal. Data som fremskaffes ved overvåkning i vann skal registreres i databasen Vannmiljø. Data leveres på Vannmiljø's importformat, som finnes på <http://vannmiljokoder.miljodir.no/>. Registrering skal være utført 12 uker etter at tiltaket er ferdigstilt.

VEDLEGG 1

Liste over PFAS forbindelser som inngår i sum PFAS i vilkår 5.1 (jord)

- 1) 4:2 Fluortelomersulfonat (FTS)
- 2) 6:2 Fluortelomer sulfonat (FTS) (H4PFOS)
- 3) 8:2 Fluortelomersulfonat (FTS)
- 4) 7H-Dodekafluorheptansyre (HPFHpA)
- 5) Perfluor -3,7-dimetyloktansyre (PF-3,7-DMOA)
- 6) Perfluordekansyre (PFDeA)
- 7) Perfluorbutansyre (PFBA)
- 8) Perfluorbutansulfonat (PFBS)
- 9) Perfluordodekansyre (PFDoA)
- 10) Perfluortridekansyre (PFTrA)
- 11) Perfluordekansulfonsyre (PFDS)
- 12) Perfluorheptansyre (PFHpA)
- 13) Perfluorheptansulfonat (PFHpS)
- 14) Perfluorheksansyre (PFHxA)
- 15) Perfluorheksadekansyre (PFHxDA)
- 16) Perfluorheksansulfonat (PFHxS)
- 17) Perfluornonansyre (PFNA)
- 18) Perfluoroktansyre (PFOA)
- 19) Perfluoroktylsulfonat (PFOS)
- 20) Perfluoroktansulfonamid (PFOSA)
- 21) Perfluorpentansyre (PFPeA)
- 22) Perfluortetradekansyre (PFTA)
- 23) Perfluorundekansyre (PFUnA)
- 24) N-etylperfluoroktansulfonamid (EtFOSA)
- 25) N-etylperfluoroktansulfonamid-HAc (EtFOSAA)
- 26) N-etylperfluoroktansulfonamidetanol (EtFOSE)
- 27) N-metylperfluoroktansulfonamid-HAc (MeFOSAA)
- 28) N-metylperfluoroktansulfonamidetanol (MeFOSE)
- 29) N-metylperfluoroktansulfonamid (MeFOSA)
- 30) Perfluoroktansulfonamid-HAc (FOSAA)

Liste over PFAS forbindelser som inngår i sum PFAS i vilkår 6.3 (vann)

- 1) Perfluorbutansulfonat (PFBS)
- 2) Perfluorheksansulfonat (PFHxS)
- 3) Perfluorheptansulfonat (PFHpS)
- 4) Perfluoroktylsulfonat (PFOS)
- 5) Perfluordekansulfonsyre (PFDS)
- 6) Perfluorbutansyre (PFBA)
- 7) Perfluorpentansyre (PFPeA)
- 8) Perfluorheksansyre (PFHxA)
- 9) Perfluorheptansyre (PFHpA)
- 10) Perfluoroktansyre (PFOA)
- 11) Perfluornonansyre (PFNA)
- 12) Perfluordekansyre (PFDeA)
- 13) PFUdA (Perfluorundekansyra) - PFCA
- 14) Perfluordodekansyre (PFDoA)
- 15) Perfluortridekansyre (PFTrA)
- 16) Perfluortetradekansyre (PFTA)
- 17) Perfluorheksadekansyre (PFHxDA)
- 18) Perfluoroktansulfonamid (PFOSA)
- 19) 4:2 Fluortelomersulfonat (FTS)
- 20) 6:2 Fluortelomer sulfonat (FTS) (H4PFOS)
- 21) 8:2 Fluortelomersulfonat (FTS)
- 22) 7H-Dodekafluorheptansyre (HPFHpA)
- 23) Perfluor -3,7-dimetyloktansyre (PF-3,7-DMOA)